

Op 3 maart 1945 vond in de wijk het Bezuidenhout een grote ramp plaats. In het licht van de bevrijding werd de wijk per vergissing door de Engelse luchtmacht gebombardeerd. Het plan was de V2-installatie in het Haagse Bos te treffen. Niet deze installaties maar een groot gedeelte van het Bezuidenhout werd vernietigd. Een groot deel van de wijk lag in puin, honderden mensen lieten bijgevolg het leven of werden gewond en tienduizenden raakten hun huis kwijt.

De Stichting 3 maart 45 zet zich in voor blijvende aandacht voor deze ramp en haar vele slachtoffers. Jaarlijks organiseert zij de herdenking van het bombardement op het Bezuidenhout. In deze nieuwsbrief kunt u een terugblik lezen van de herdenking van dit jaar en overige berichten.

Terugblik herdenking bombardement Bezuidenhout Den Haag 2010

Afgelopen maart was het alweer 65 jaar geleden dat de wijk het Bezuidenhout werd opgeschrikt door een groot bombardement. Zondag 7 maart jl. vond de jaarlijkse herdenking plaats en konden wij een groot aantal belangstellenden verwelkomen. Onder hen de drie burgemeesters van de gemeenten Den Haag, Leidschendam-Voorburg en Wassenaar en vertegenwoordigers van de Gouverneur der Residentie, de Britse ambassade, de Stichting '40-'45 en plaatselijke kerken en organisaties. De dag begon met een viering in de Christus Triumfatorkerk waar burgemeester Jozias van Aartsen in een korte toespraak wees op de herkenbare plekken in de wijk die herinneren aan de grote verwoesting. In de viering werd verder stil gestaan bij de slachtoffers van oorlogen over de wereld. Het Cross of Nails, een bijzonder kruis van de Kathedraal van Coventry dat symbool staat voor vrede en verzoening, werd overhandigd aan de vertegenwoordigers van de protestante kerkgemeenschap in het Bezuidenhout. Om solidair met elkaar te zijn bidden elke vrijdag overal ter wereld mensen voor vrede en verzoening; ook in onze wijk in de Christus Triumfatorkerk om 12.30 uur.

Na afloop van de viering vertrok het gezelschap naar de Koningin Marialaan voor de bloemenhulde bij het beeld Juliana van Stolberg. In bijzijn van enkele honderden belangstellenden werden kransen gelegd; de bloemenhulde verliep traditiegetrouw in stilte. De Scoutinggroep Haagse Hout verleende, zoals gebruikelijk, haar medewerking bij de kranslegging.

Ter afsluiting werd een prachtig herdenkingsconcert opgevoerd, dit keer gehouden in het atrium van het kantoorcomplex CentreCourt. Het concert werd verzorgd door het Residentie Saxofoonkwartet met een repertoire uit de 19^e en 20^e eeuw. De saxofoon is vooral bekend geworden via de jazz- en amusementsmuziek uit begin 20^e eeuw. Het Residentie Saxofoonkwartet liet horen dat de sax ook prachtig klinkt in arrangementen van muziek van andere periodes. De dag werd afgesloten met een gezellige ontmoeting van oude en huidige buurtbewoners onder het genot van koffie en thee met broodjes. We kunnen terugkijken naar een mooie herdenking.

Overige berichten

Dodenherdenking 4 mei 2010

Op dinsdag 4 mei is de nationale herdenking voor de slachtoffers van oorlogsgeweld. In Den Haag vindt op verschillende plaatsen een herdenking plaats. Meer informatie hierover kunt u lezen op de website van de gemeente Den Haag <http://denhaag.nl/home/bewoners/to/Herdenkingen-slachtoffers-Tweede-Wereldoorlog.htm> en over herdenken in het algemeen bij www.herdenken-denhaag.nl.

In het Bezuidenhout was voorheen ook op 4 mei het bombardement herdacht bij het monument aan de Schenkade achter het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, georganiseerd door het Wijkberaad Bezuidenhout en het Ministerie van SZW. Echter, het organisatiecomité heeft besloten dit niet meer te doen. De herdenking van deze fatale gebeurtenis wordt nu uitsluitend begin maart gehouden, georganiseerd door onze Stichting.

Tentoonstelling Oorlog en Bevrijding in 3-D in Haags Historisch Museum

In de Tweede Wereldoorlog zijn door verzetsfotograaf Wim Berssenbrugge spectaculaire foto's gemaakt van de oorlog in de Hofstad, ook over de wijk het Bezuidenhout en de lancering van een opstijgende V-2 raket. De foto's zijn in kleur en stereo en zorgen voor een uniek 3-D effect. De tentoonstelling is te zien in

het Haags Historisch Museum van 5 mei tot en mei 26 september 2010. Meer info op www.haagshistorischmuseum.nl.

Boeken over het bombardement bij Koninklijke Bibliotheek

Naast de Haagse bibliotheek bezit nu ook de nationale Koninklijke Bibliotheek een overzicht van alle boeken die geschreven zijn over het bombardement op het Bezuidenhout. Het dossier 'Bombardement Bezuidenhout maart 1945' is te raadplegen via www.kb.nl/dossiers/bezuidenhout.

Gedenkstee voor slachtoffers op algemene begraafplaats Voorburg

Vijfenzestig jaar na het verwoestende bombardement op het Haagse Bezuidenhout hebben circa dertig slachtoffers, die geborgen zijn in een massagraf op de Voorburgse algemene begraafplaats aan de Parkweg, een indrukwekkend gedenkteken gekregen. Het monument, gemaakt door de bekende Voorburgse kunstenaar Frans Kockshoorn, is in februari jl. officieel onthuld. Tijdens de plechtigheid op de onlangs gerenoveerde begraafplaats stonden wethouder Epe Beimers en voorzitter Hans Verbunt van de Stichting 3 maart '45 stil bij de slachtoffers. Voorburg speelde 65 jaar geleden een grote rol bij de verzorging van de vele zwaargewonden uit Den Haag. Tijdens de recente renovatie van de begraafplaats besloot de gemeente de door ouderdom aangetaste bomen te vervangen door een passend monument met de symbolische naam 'De helpende hand'. Een ander gedenkteken dat herinnert aan de fatale bommenregen, is te zien in de gevelmuur van het fraaie gemeentehuis aan de Herenstraat te Voorburg.

Herdenking in 2011 op zondag 6 maart

De herdenking van het bombardement wordt volgend jaar gehouden op zondag 6 maart 2011. Wij zullen u op tijd op de hoogte brengen van het programma middels deze nieuwsbrief en via onze website op www.bezuidenhout.nl. Mocht u als belangstellende een bijdrage willen leveren aan de herdenking, dan kunt u zich richten tot het secretariaat van de Stichting 3 maart '45.

Nieuwsbrief ook per email

De nieuwsbrief van de Stichting 3 Maart '45 is ook digitaal te ontvangen. Op deze wijze hopen wij de grote kostenpost van portokosten van de papieren nieuwsbrief in ons budget te beperken. Indien u over email beschikt, laat ons dan weten of u deze nieuwsbrief voortaan per email wilt ontvangen. Op de website www.bezuidenhout.nl bij in het linkermenu '3 maart 45' vindt u op onze pagina een knop 'aanmelden nieuwsbrief'. Hier kunt u via een keuzemenu uw gegevens invullen en vanaf 2011 ontvangt u onze nieuwsbrief per email.

Boek 'Boodschap aan de bevolking van Den Haag' is nog te koop

Het boek "Boodschap aan de bevolking van Den Haag – oorzaken, gevolgen en nasleep van het mislukte bombardement op het Bezuidenhout, 3 maart 1945" van auteur Carlo Tinschert is te koop voor een bedrag van €12,- bij boekhandel Van Seters, Theresiastraat 123 of bij de Stichting 3 maart '45 via brief of e-mail.

Donaties en schenkingen

De Stichting 3 maart '45 beoogt stil te staan bij de offers die zijn gebracht bij het terugwinnen van de onze vrijheid en respect te betuigen aan hen die betrokken waren bij het bombardement op het Bezuidenhout. De Stichting is voor activiteiten geheel afhankelijk van donaties en schenkingen. Draagt u het werk van de Stichting een warm hart toe, dan is huw financiële bijdrage van harte welkom. Mede dankzij uw giften kunnen wij elk jaar o.a. onze nieuwsbrief uitgeven en de herdenking organiseren. Onze Stichting erkend als een Goed Doel Stichting, uw bijdrage is als gift aftrekbaar van de belasting. Uw donatie kan naar giro 6930916 t.n.v. Stichting 3 maart '45 te Den Haag.

Dit is een uitgave van: Stichting 3 maart '45 Secretariaat: Jacob Mosselstraat 73, 2595 RE Den Haag, E-mail: 3maart45@bezuidenhout.nl, website via www.bezuidenhout.nl